

כללי כתיבת ביבליוגרפיה

יש להתחיל את הביבליוגרפיה בעמוד נפרד.

סדר הפריטים: ראשית יש להציג את המקורות הארכיוניים (אם יש, בעבודה סמינריונית אין צורך בחומר ראשוני, דהיינו אין צורך להשתמש בחומר ארכיוני), לאחר מכן את המחקרים. במחקרים ניתן לציין ספרים ומאמרים ביחד, על פי שיטה א'-ב' של שם המשפחה של המחבר. לאחר מכן רשימת עיתונים שבהם נעשה שימוש (רק כשלא מציינים את המאמרים מתוך עיתונים בתוך החלק הקודם), ראיונות, התכתבויות ופריטים אחרים.

יש להפקיד על עקביות: אם כותבים שמות פרטיים של המחברים יש לעשות זאת לגבי כל פריט. כשמסכמים את המאמר או את הספר מלכתחילה רצוי לרשום לעצמכם את כל הפרטים של הפריט מלכתחילה כדי למנוע צורך לחפש אותו שוב עבור פרטים אלה בעת כתיבת הביבליוגרפיה לעבודה.

יש להקפיד על כתיב נכון, בייחוד בלועזית. רצוי להשתמש במקורות מגוונים וגם במחקרים בלועזית. יש לזכור כי האפראט המדעי מהווה אינדיקציה להקפדתו של הכותב בכל הקשור בכללים מדעיים, והוא לעיתים קובע את הרושם הראשוני שעושה העבודה על הבודק.

זכרו: אין להשאיר את רישום הפרטים הביבליוגרפיים לסוף התהליך של כתיבת העבודה, לאחר שלעיתים כבר הוחזרו הספרים לספרייה! כל פעם שאתם מסכמים לעצמכם ספר או מאמר, תרשמו את הפרטים הביבליוגרפיים המלאים שלו בקובץ המחשב.

כללים לכתיבת הערות השוליים (לפי שיטת מדעי הרוח)

1) **ספר** – שם המחבר [שם פרטי, שם משפחה], שם הספר **מודגש** או **באיטליקס**, מקום הוצאת הספר: בית ההוצאה, שנת ההוצאה, העמוד או העמודים שמהם נלקח החומר או שבהם מופיע הציטוט.

עמנואל סיון, *דור תש"ח: מיתוס, דיוקן, וזיכרון*, תל-אביב: משרד הביטחון, 1991, עמ' 119-166.

Judith Tydor Baumel, *Kibbutz Buchenwald: Survivors and Pioneers*, New Brunswick: Rutgers University Press, 1995, pp. 221-225.

אם מדובר בספר עם עורכים בלבד לאחר שם העורך יש לציין בסוגריים (עורך) או (עורכים),

2) **מאמר מתוך ספר** - שם מחבר המאמר [שם פרטי, שם משפחה], "כותרת המאמר", בתוך: שם העורכים [שם פרטי, שם משפחה] (עורך), **שם הספר מודגש** או **באיטליקס**, מקום הוצאת הספר: בית ההוצאה, שנת ההוצאה, העמוד או העמודים שמהם נלקח החומר או שבהם מופיע הציטוט.

יהודית תידור באומל, "היינו שם אתם": הנצחת נשים באנדרטות לזכר הנופלים במדינת ישראל", בתוך: מרגלית שילה, רות קרק, וגלית חזן-רוקם (עורכות), **נשים בציונות ובישוב**, ירושלים: יד יצחק בן צבי, 2001, עמ' 434-456.

Yael Zerubavel, "The Multivocality of a National Myth: Memory and Counter-Memories of Masada", in: Robert Wistrich and David Ohana, (eds.), *The Shaping of Israeli Identity: Myth, Memory and Trauma*, London: Frank Cass, 1995, pp. 110-128.

3) **מאמר מתוך כתב עת** - שם המחבר [שם פרטי, שם משפחה], "כותרת המאמר", בתוך: **שם כתב העת מודגש** או **באיטליקס**, מספר הכרך [ואם יש מספר משני אז מספר הכרך: המספר המשני], (שנת ההוצאה), עמודים שמהם נלקח החומר או מובא הציטוט.

מעוז עזריהו, "ההלך - ברדתך לנגב זכור אותנו": האנדרטה לזכר חללי גדוד 54 של חטיבת גבעתי בחוליקאת - מחקר בהנצחת מלחמת העצמאות", **עיונים בתקומת ישראל** 5 (תשנ"ה), עמ' 336-363.

Maoz Azaryahu, "War Memorials and the Commemoration of the Israeli War of Independence", *Studies in Zionism* 13:1 (1992), pp. 57-77.

4) **ראיון** – ראיון [שם המראיין או אם המראיין הוא כותב העבודה, יש לכתוב "המחבר", או "המחברת"] עם [שם המראיין], מקום הראיון, תאריך הראיון. בלועזית מוצג התאריך לרוב בצורה של יום חודש שנה ללא פסיקים ביניהם. אם מדובר בראיון שהתקיים בטלפון יש לכתוב ראיון טלפוני.

ראיון המחברת עם זאב אוטיץ, קיבוץ החותרים, 27 ביוני 2001.

Author's interview with Barbara Berkowitz, New York, 23 June 1989.

ראיון טלפוני של המחברת עם גיורא סנש, 22 בספטמבר 1993.
Author's telephone interview with Henry Goldstein, 30 June 2000.

ראיון ד"ר טלי תדמור-שמעוני עם חיים מגן, 15 בספטמבר 1995.
Interview of Prof. Monty Penkower with Dr. Reuven Hecht, Haifa, 22
July 1990

ראיון טלפוני של ד"ר חוה אשכולי עם מר אריה הנדלר, 20 באוקטובר 1990.
Telephone interview of Prof. Eli Tzur with Mark Law, 2 January 1999.

5) **עיתון** – שם המחבר [פרטי, משפחה - כשידוע], "כותרת המאמר", **שם העיתון מודגש או באיטליקס**, תאריך, עמוד.

חיים צימרמן, "כך בא עידן אל קיצו?!", *המודיע*, 22 ביוני 2000, עמ' 3.
David Goldstein, "The War of Words", *Jerusalem Post*, 22 March 1999,
p. 3.

"וואולי לא היו דברים מעולם?!", *מעריב*, 29 בדצמבר 1971, עמ' 3.
"Not by Bread Alone", *The New York Times*, 16 Sept. 2000, p. 21.

6) **מקור מהאינטרנט** – יש לציין URL מלא בתוספת תאריך.
"The Fascist Triangle" www.fascism.com/watershed.2u.mark/htm,
נצפה ב-2 בספטמבר 2004.
אם העבודה באנגלית כותבים: accessed on 2 Sept. 2004

7) **מקור ארכיוני** – סוג המסמך [מכתב, דו"ח (בציון נושא הדו"ח), וכו'] המחבר או ממיי למי נכתב, תאריך המסמך, סימולו, שם הארכיון ומיקומו. יש להקפיד לציין שם מלא של כל ארכיון. לדוגמא, לא "מכון זיבוטינסקי" אלא "מכון זיבוטינסקי בישראל". היום "גנזך המדינה" נקרא כך שוב ולא "ארכיון מדינת ישראל" כפי שנקרא במשך מספר שנים.

בפעם הראשונה מציינים את שם הארכיון בצורה מלאה ולידו בסוגריים המילה "להלן" (או באנגלית המילים henceforth cited) ואז הקיצור של הארכיון ולאחר מכן ניתן להשתמש בקיצור הרשמי או בקיצור כלשהו שנקבע על ידכם. בפעם הראשונה שמופיע שם הארכיון בשם מלא יש לכתוב את הקיצור על ידו.

מכתב ערי זיבוטינסקי להלל קוק, 22 ביוני 1944, P227, מכון זיבוטינסקי בישראל (להלן: מזב"י), תל-אביב.
[לאחר מכן ניתן לכתוב:

מכתב ערי זיבוטינסקי להלל קוק, 22 ביוני 1944, P227, מזב"י.
(ללא ציון מקום הארכיון)

Report of Mark Lipschitz about the State of Soviet Jewry, 22 September 1971, L335. Archives of the American Jewish Joint Distribution Committee (henceforth cited: JDC Archives), Jerusalem.

ניתן גם לקבוע שם מקוצר למסמך ארכיוני שבו נעשה שימוש רב בעבודה. יש לציין את השם המקוצר לאחר השימוש הראשון (להלן : ----) ולהשתמש בו בהמשך.

קביעת קיצורים:

כלל לכל סוגי הפריטים: אם אתם משתמשים בפריט כלשהו פעמים רבות יש ליצור לו קיצור בפעם הראשונה שהוא מוזכר ולכתוב בסוגריים (להלן: הקיצור שבחרתם). מכאן ואילך אין צורך להזכיר את הפריט כולו אלא רק להביא בהערות השוליים את הקיצור ומספר העמוד הרלוונטי אם מדובר בספר או במאמר. בביבליוגרפיה יש להביא אותו שוב באופן מלא ולא בקיצור.

לא משתמשים בקיצור "שם" או "שם, שם" ובאנגלית לא משתמשים ב "op.cit" "loc.cit" אלא יוצרים קיצור של שם הפריט, מציינים אותו בפעם הראשונה שהפריט מופיע בהערות, ולאחר מכן ממשיכים להשתמש רק בקיצור בתוך ההערות. כמובן שבביבליוגרפיה מופיע שוב תיאור הפריט המלא ולא הקיצור.

איך בוחרים את הקיצור? לפעמים משתמשים בשם המחבר בלבד אם יש לאותו מחבר רק פריט אחד בעבודה. לעיתים משתמשים בקיצור כותרת הספר.

איך רושמים את הפריט בפועל? בפעם הראשונה שמציינים משהו כותבים אותו בצורה מלאה, בסיום אזכור הפריט כותבים כך:

(להלן: ועכשיו כותבים את הקיצור שהמצאת)

ומאותו רגע משתמשים רק בקיצור כדי לציין את הפריט. הסיבה נובעת מהשימוש ב"גוזר והדבק" בתוכנות מחשב שגם מעבירים את הערת השוליים שמתייחסת לקטע שנגזר ונדבק במקום אחר. משום כך לא ניתן להתייחס ל"פריט שקדם לו" במילה "שם" כי הפריט שקדם לו משתנה ברגע שאתה גוזר ומדביק את הקטע ואת ההערה במקום אחר בעבודה.

לדוגמה:

- 33) עמנואל סיון, *דור תש"ח: מיתוס, דיוקן, וזיכרון*, תל-אביב: משרד הביטחון, 1991, עמ' 119-166. (להלן: סיון, *דור תש"ח*).
- 34) סיון, *דור תש"ח*, עמ' 120-121.
- 34) סיון, *דור תש"ח*, עמ' 120-121.

33) Judith Tydor Baumel, "Great Britain and the Jewish Refugee Children 1933-1939", *European Judaism* 15:2 (Winter 1981), p. 19 (henceforth cited: Baumel, Great Britain)

34) Baumel, Great Britain, pp. 21-22

35) Baumel, Great Britain, pp. 21-22.

כללים לכתיבת ביבליוגרפיה (לפי שיטת מדעי הרוח)

1) **ספר** – שם המחבר [משפחה, פרטי], **שם הספר מודגש או באיטליקס**, מקום הוצאת הספר: בית ההוצאה, שנת ההוצאה. אין לציין עמודים.

סיון, עמנואל, *דור תש"ח: מיתוס, דיוקן, וזיכרון*, תל-אביב: משרד הביטחון, 1991.

Baumel, Judith Tydor, *Kibbutz Buchenwald: Survivors and Pioneers*, New Brunswick: Rutgers UP, 1995.

אם מדובר בספר עם עורכים בלבד לאחר שם העורך יש לציין בסוגריים (עורך) או (עורכים),

2) **מאמר מתוך ספר** - שם מחבר המאמר [משפחה, פרטי], "כותרת המאמר", בתוך: שם העורכים [פרטי משפחה] (עורך), **שם הספר מודגש או באיטליקס**, מקום הוצאת הספר: בית ההוצאה, שנת ההוצאה, עמודים של המאמר כולו. שים לב ששמות העורכים באים בסדר רגיל ורק שמות המחברים בסדר הפוך!

באומל, יהודית תידור, "היינו שם אתם": הנצחת נשים באנדרטות לזכר הנופלים במדינת ישראל", בתוך: מרגלית שילה, רות קרק, וגלית חזן-רוקם (עורכות), *נשים בציונות ובישוב*, ירושלים, יד יצחק בן צבי, 2001, עמ' 434-456.

Zerubavel, Yael, "The Multivocality of a National Myth: Memory and Counter-Memories of Masada", in: Robert Wistrich and David Ohana, (eds.), *The Shaping of Israeli Identity: Myth, Memory and Trauma*, London: Frank Cass, 1995, pp. 110-128.

3) **מאמר מתוך כתב עת** - שם המחבר [משפחה, פרטי], "כותרת המאמר", בתוך: **שם כתב העת מודגש או באיטליקס**, מספר הכרך [ואם יש מספר משני אז מספר הכרך: המספר המשני], (שנת ההוצאה), עמודים של המאמר כולו.

עזריהו, מעוז, "ההלך - ברדתך לנגב זכור אותנו": האנדרטה לזכר חללי גדוד 54 של חטיבת גבעתי בחוליקאת - מחקר בהנצחת מלחמת העצמאות", *עיונים בתקומת ישראל* 5 (תשנ"ה), עמ' 336-363.

Azaryahu, Maoz, "War Memorials and the Commemoration of the Israeli War of Independence", *Studies in Zionism* 13:1 (1992), pp. 57-77.

4) **ראיון** – ראיון מופיע בביבליוגרפיה באותה צורה בה מופיע בהערה.

5) **עיתון** – אם נעשה שימוש רב במאמרים מתוך עיתון מסוים ניתן לציין בביבליוגרפיה את שם העיתון והשנים שנבדקו בלבד. אם נעשה שימוש במאמרים בודדים יש לרשום אותם בתוך המאמרים והספרים ידוע שם המחבר, הפריט מופיע בביבליוגרפיה כד: שם המחבר [משפחה, פרטי - כשידוע], "כותרת המאמר", **שם העיתון מודגש או באיטליקס**, תאריך, עמוד.

צימרמן, חיים, "כך בא עידן אל קיצו?", *המודיע* 22 ביוני 2000, עמ' 3.
 Goldstein, David, "The War of Words", *Jerusalem Post*, 22 March 1999,
 p. 3.

אם לא ידוע שם המחבר :
 "וואולי לא היו דברים מעולם?", *מעריב*, 29 בדצמבר 1971, עמ' 3.
 "Not on Bread Alone", *The New York Times*, 16 Sept. 2000, p. 21.

(6) מקור מהאינטרנט – בדומה להערת שוליים.

(7) מקור ארכיוני – יש לרשום את שמו המלא של הארכיון ומקומו. אין לציין מסמכים בודדים אלא קבוצות וחטיבות ואת הסימולים שלהם (אם יש). יש לציין אוספים פרטיים לאחר ארכיונים רשמיים. יש לציין ארכיונים לפי סדר א'-ב'.

מכון ז'בוטינסקי בישראל תל-אביב

התכתבות הצ"ח L 227

YIVO Archives, New York

Archives of the Jewish Refugee Committee, New York

אוסף פרטי, אלכס רפאלי, ירושלים